

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an 40 Lei

Pe 6 luni 20 Lei

Pe 3 luni 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.

La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Noul guvern.

(—r—) Este, fără îndoială, o mare surpriză. Nu pentru că l-a format d. Take Ionescu, ci pentru că d. Take Ionescu n'a putut să formeze un alt guvern.

Așa cum se prezintă, guvernul dlui Take Ionescu, cu oameni, mai mult ori mai puțin necunoscuți din partidul său „conservator-democrat“, aproape inexistent, și cu câțiva foști aderenți nesinceri ai partidului averescan, din care nu mai fac parte, este un guvern personal al dlui Ionescu, care îți face impresia, că s'a constituit singur pentru că, după prăbușirea, se vede, inevitabilă a guvernului Averescu, țara nu putea să rămână fără guvern, iar un alt guvern ar fi fost momentan peste puțină.

Neputința formării unui guvern mai viabil se aduce în legătură cu actualele corpuri legiuitoare, pentru disolvarea cărora d. Take Ionescu n'a putut să obțină învoirea Suveranului. Și fiindcă partidele opoziției de ieri, cari păreau a nu fi contrare unei combinații ministeriale prezidate de actualul șef de guvern, n'au înțeles să lucreze cu actualul parlament, iar de altă parte nici să participe la un guvern incapabil de orice acțiune, s'a ajuns, se pare în mod fatal, dar în aceeași vreme într'un mod contrar tuturor uzanțelor constituționale, la actualul guvern, care nu are nici majoritățile necesare pentru a putea guverna și nici sprijinul Coroanei de-a putea să încerce măcar să-și câștige, prin noi alegeri, aceste majorități.

El a obținut totuși prorogarea corpurilor legiuitoare, pe vreme de 30 de zile, căci altfel aproape sigur, n'ar fi putut s'o ducă nici 24 de ore. Votul de blam, pe care majoritățile conduse de d. Argetoianu-Pumnul, îl hotărâse deja pentru cabinetul „trădătorului“, capabil de o atare „felonie“, s'a putut evita momentan și astfel singur prin aceea, că prorogarea s'a făcut — iarăși contrar tuturor uzanțelor — prin „Monitorul Oficial“. Se prevede deci, că, întrucât luna, cum i-se zice „de miere“, acordată acestui guvern nu va putea să provoace vre-o schimbare mai însemnată în o parte ori alta a partidelor, cari ar putea să consolideze guvernul, va trebui să plece cum a venit. Atâta doar, că plecarea lui nu va mai fi o surpriză, ci o necesitate, în fața căreia trebuie să se plece oricine.

Se pune deci dela sine întrebarea: ce are să fie? Care este soluția?

Guvernul sperează, se pare, că în răstimpul de-o lună va putea să destrame, cu ajutorul membrilor săi foști averescani și chiar foști viceprezidenți ai corpurilor legiuitoare, conglomeratul lipsit de orice coeziune a majorităților, unite până acum exclusiv prin mirajul fascinator al puterii și al tuturor favorurilor permise și nepermise, din cari au știut să se înfrupte aproape cu toții. Se spune chiar, că lucrul va merge destul de ușor, fiindcă cuvântul

biblic „voiu bate păstorul și se vor risipi oile“, din cari abia vre-o 120 ar fi iscălit o adresă de solidarizare cu fostul șef de guvern, pare a se adevăra în cazul de față mai eclatant decât oricând altădată.

Se poate! Dar chiar să admitem aceasta, pare a fi totuși eschis, că noul guvern răzimat numai pe o majoritate recrutată cu mijloace atât de puțin onorabile și, fără orice îndoială, absolut neconstituționale, să poată dăinui vreme mai lungă. S'ar evita atunci un vot blam în prima zi a redeschiderii corpurilor legiuitoare, s'ar mai putea încerca eventual și trecerea câtorva legi de puțină importanță, dar o guvernare liniștită și energică, cum, o simte oricine, ne trebuie astăzi, acest guvern nu e capabil s'o dea.

De aceea azi nici nu mai vorbește nime de actualul guvern, care abia s'a introdus, ci de cel ce are să-i ia succesiunea. Consfăturile dintre partide se urmează ca și înainte și încă în cadre mai largi, iar Suveranul continuă să culeagă informațiile necesare dela cei ce au norocul să fie primiți în sfatul Celui ce va fi chemat în curând să-și spună iarăși cuvântul. Un singur partid pare a fi liniștit, pentru că, zice-se, el știe ce va să urmeze. Este partidul liberal, care se spune a fi „tatăl nelegiuit“ al acestui guvern, și pe care l-a născut singur pentru a face din el un înainte mergător, care să predice lumii că . . . „se apropie împărăția lui Dumnezeu!“ El va trebui să scadă însă pe măsura ce va apare Messia, și după ce, va fi venit cel ce va ști „să pună aăcurea la rădăcina arborelui“, el va dispărea pe încetul, ajungând în urmă ca Irod să-l . . . decapiteze.

Povestea aceasta . . . biblică are multă verosimilitate, dar cu toate acestea nu credem, că ea va putea să fie copiată întocmai. Dacă Suveranul ar fi dorit să aducă la putere partidul liberal, așa cum s'a născut din pântecul maicii sale, putea să o facă și acum. Aducerea lui ar fi fost cel puțin tot atât de constituțională ca aceea a dlui Take Ionescu, și dacă ea nu s'a produs acum, avem toate motivele să credem că nu se va produce nici după o lună.

Va veni deci cece trebuia să vină acum: un guvern de colaborare cinstită a tuturor elementelor democratice și naționale ale țării, care să aibă autoritatea și priceperea convenită pentru a reda țării, în ceasul al unsprezecelea, liniștea absolut trebuitoare pentru munca ce o așteaptă.

O constituțantă bisericească. Oricât de ciudat s'ar părea, este adevărat: biserica ortodoxă română se găsește în mijlocul unor discuții foarte aprinse — cum se întâmplă altfel în orice parlament modern, — cari se țin, cu mai multă ori mai puțină pricepere, pe tema noii constituții ce ar fi să o aibă această biserică.

Lupta se dă mai ales între reprezentanții bisericii ardelenice și între cei din vechiul regat. Cadrele, ce s'au găsit — pe temeiul unui mult

simpatizat studiu al organizării bisericii protestante — din partea mitropolitului Șaguna pentru biserica dela noi, sunt refuzate din partea celor de dincolo, cari pretind — și ni-se pare cu dreptul — că au păstrat mai intacte așezămintele rânduite de Hristos, întemeietorul bisericii. Pentru aplanarea acestui conflict din jurul „unificării“ faimoase a celor 4 biserici ortodoxe române se discută în congresele mărunt de acasă și în marele Sinod prezidat de cel ce ar fi să fie șef al întregii biserici, și toate numai pentru a putea fi supuse în urmă unei adunări, de-o compoziție foarte ciudată, numită în plus și „constituțantă bisericească“.

Nu știm cum se vor sfârși lucrările acestei constituente și ar fi greu de combinat cam unde și asupra căror puncte ar putea să se întâlnească cele două concepții despre principiile, cari trebuie să normeze cadrele vieții din această biserică. Dar nici nu aceasta ne interesează acum. Ceeace ne preocupă de astădată este *anachronismul ideii, că asupra constituției unei biserici* (fiindcă, nu-i așa, de asta trebuie, că e vorba într'o „constituțantă bisericească“) *întemeiate de Hristos se poate discuta cu atâta aprindere și mai ales, că se poate discuta cu gândul de-a veni să fixezi tu însuși cadrele unei „noi constituții“, ori, ce tot acolo merge, „noile cadre“ ale constituției ei.*

Noi știm, și Scriptura împreună cu sf. tradiție ne învață, că D. Hristos tocmai prin aceea se poate socoti întemeietor al bisericii creștine, că a fixat el însuși constituția bisericii sale, o constituție, ale cărei principii de instituție divină nu este în puterea nici unui om, a nici unui „ispravnic al tainelor Domnului“, a-le schimba cât de puțin. Și apoi mai știm, că biserica ortodoxă încrămățată, pe urma rupturii fatale dela trunchiul bisericii Domnului, în cadrele legiuirilor primelor șapte săboare a toată lumea, nu îndrăznește să se atingă — fiindcă simte, că nu are dreptul s'o facă! — de nici una din acele legiuiri, cari totuși fiind aduse de oameni, și fiind numai suprapuse constituției divine, pot să fie schimbate.

Și atunci, în fața priveliștei ce ne oferă desbaterile Constituentei bisericii române ortodoxe, nu putem decât să clătinăm capul, întrebându-ne, care poate să fie sfârșitul acestor neputincioase svârcoliri, menite a substitui constituției divine a bisericii Domnului o altă mai bună . . . dar mai omenească și deci mai modernă.

Teatru în Blaj.

Luni în 26 Decembrie, *excelenta*, trupă teatrală condusă de marii artiști Mărioara Voiculescu și Ion Manolescu, va da în sala de gimnastică a liceului o reprezentație teatrală. Inceputul acestei singure reprezentații va fi la orele 20. Biletele se pot lua dela librăria seminarială și dela casa teatrului.

Clerul și politica.

Un bun cunoscător al atitudinii clerului din Apus față de mișcarea politică, care a putut să urmărească o vreme chiar foarte de aproape, ne trimite, ca un ecou la ideile cuprinse în articolii apăruiți de curând sub acest titlu în coloanele noastre, următorul articol, căruia îi facem loc cu multă plăcere.

Indemnat de dorința autorului de-ași spune și alții cuvântul referitor la atitudinea clerului față de politică, îmi permit să aduc și eu o modestă contribuție la dilucidarea acestei importante chestiuni.

Teza autorului este, că între partidele politice existente nu se găsește nici unul, care să fie gata a ieși pe arenă, fără șovăire, de câte ori o cere această interesul bisericii noastre. În aceste cadre se fixează apoi, cu multă grijă, ținuta pe care trebuie s'o aibă în alegeri credincioșii bisericii noastre și în rândul întâiu conducătorii firești ai acestora, preoții. Din parte-mi așa merge aici cu un pas mai departe. Și iată pentru ce!

Candidatul de deputat, care s'ar prezenta să solicite votul credincioșilor mei, ar fi sau un politician de partid, sau unul independent. Cel dintâiu este legat, în chip firesc, de programul partidului său, iar celalalt nu. Cu toate acestea — și cunosc nenumărate cazuri — în promisiunile unuia ne putem încrede tot așa de puțin ca și în ale celuilalt. În politică nu stăpânesc principiile de morală creștină și promisiunile cari se fac, de cele mai multeori sunt numai pentruca deputatul ales să aibă de ce să nu se țină. În parlamentul ungar bună oară erau, pe vremea campaniei deschise contra bisericii în legătură cu legile politico-biseficești, foarte mulți deputați, cari se legase față de alegători prin revers, că vor apăra interesele bisericii, și cu toate acestea promisiunile nu numai că n'au fost împlinite, dar s'a lucrat din partea multora chiar direct împotriva promisiunilor date. Și lucrul acesta s'a petrecut și se va petrece la fel și în împrejurările noastre.

Se pune deci întrebarea, că ce-i de făcut!

Omul care și-ar zice, ca dacă n'am pâne nu voi mânca, va trebui să moară. La fel și noi. Dacă vom spune, că nu vom merge la vot

decât atunci când ni-se va prezenta un candidat gata să se facă luntre și punte pentru interesele sfinte noastre biserici, vom avea cu siguranță o cauză pierdută. Tactica aceasta n'ar putea s'o aprob niciodată. Ci, precum omul flămând nu-i permis să se lase biruit de împrejurările date, ci este dator să caute în tot chipul să câștige un codru de pâne, întocmai trebuie să ne străduim și noi să ne avem în parlament reprezentant al intereselor noastre, chiar și dacă ar fi numai unul singur.

Nu'mi este mai simpatică nici neutralitatea, când adevca am căuta să fim imparțiali, la fel față de toate partidele, sau cu alte cuvinte nici cald nici rece față de nici unul. Ținuta aceasta este, desigur foarte comoadă, dar în aceeași vreme și foarte primejdioasă. Se știe, că Mântuitorul nu o aproabă, ci are chiar ouvinte foarte grele pentru o astfel de atitudine. Și de fapt, umblând prin neutralitate după simpatia tuturor, îmi voi atrage mai curând supărarea și aprehendar a tuturor. Cel învins va pune pe mine vina pentru căderea sa, chiar și când ar fi absolut sigur, că ar fi căzut și cu sprijinul meu, iar învingătorul se va simți dispensat dela trebuința de-a-mi mai da vre-o atenție. Așa este psihologia politice!

Găsesc, prin urmare, că avem datorința să intrăm în acțiune pentru salvagardarea intereselor noastre bisericicești în mod pozitiv, chiar și atunci când momentan nu am avea nădejde de a isbuti. Și până când se va ajunge la înjghebarea unui partid isvorit din necesitățile cerute de concepția noastră, trebuie să ne punem în toate căerurile, unde avem credincioși — măcar atâția câți se cer pentru punerea unei candidaturi —, un candidat al convingerilor de cari suntem animați și pe care să putem vota cu inima liniștită. El va obține poate singur voturile celor cari l-au candidat, dar trebuie să se știe, că aceste voturi, date din convingere, reprezintă o greutate cu mult mai mare decât de 10, și chiar de 100 ori atâția votanți, a căror voturi au fost plătite, ori câștigate cu promisiuni deșantate, spuse anume cu gândul de a nu fi împlinite — nicicând.

De altfel să nu se creadă, că organizarea unui partid ar fi un lucru greu, sau chiar imposibil. Ea se poate face cu destulă ușurință.

E vorba numai să se pregătească conștientios organizatorii și să se pună pe lucru înainte de ce ar începe cortesirile celorlalte partide, deci înainte de a se fi angajat credincioșii noștri într'o parte sau alta. Vieța de toate zilele ne arată, că nu este idee atât de bizară și utopică, pentru care nu s'ar putea forma o grupare mai mică ori mai mare și atunci este sigur, că o înjghebare menită a sprijini valori atât de importante, chiar pentru vieța de stat, cum sunt acelea pentru cari luptă biserica, va avea, chiar dela început, un rezultat mult mai mare decum s'ar părea. Dar chiar să nu poată pătrunde cu prilejul primelor alegeri decât unul sau doi reprezentanți adevărați și pe față ai intereselor noastre bisericicești, cuvântul lor, spus cu tărie la toate ocaziile, câștigă prin zecile și sutele de mii dela spatele lor greutatea recerută pentru a avea șanse de a fi luat în considerare.

După modesta mea părere, deja în vederea proximei alegeri ar trebui să organizăm în fiecare parohie partidul intereselor noastre bisericicești, pentru că deoparte găsesc, că momentul nu poate fi socotit nepotrivit, iar de altă parte reprezentarea intereselor ei genuine în fixarea principiilor de înscris în noua constituție a țării este de importanță atât de mare, încât o amânare a acțiunii noastre politice în această direcție, ar putea fi socotită chiar ca o desertare dela datoria sfântă ce ne incumbă.

Dixi et salvavi!

Un veteran.

Revistă bisericicească.

Un ordin al Ordinariatului eparhiei gherlane impune preoțimei, sub aspre pedepse în bani (întâia dată 100 lei, a douăară 200 lei) și alte urmări canonice, să participe la *conferențele tractuale*, cărându-le în cadrele acestora o activitate cât mai intensivă. Indemnul vine la timp, pentru că dacă e adevărat că în aceste conferențe „se pot apăra și valora în modul cel mai binevenit interesele mari ale bisericii și ale preoțimei”, e de fapt timpul să se și facă aceasta. Bineînțeles, că hotărârilor a-

□ □ Foiața „Unirii”. □ □

Universitatea catolică.

Din prilejul inaugurării solemne a universității catolice din Milano, „L'Osservatore Romano” publică în numărul său din 7 Decembrie c. sub titlul de mai sus un frumos articol, pe care îl dăm aici, în traducere românească, pentru a se vedea cari sunt motivele de cari e călăuzită biserica în lupta pentru școlile sale. Mișcarea pentru înființarea ori reînvierea școlilor confesionale este la ordinea zilei în toate țările apusene și dacă vedem că această mișcare se străduiește, în Belgia, Irlanda, Italia și aiurea, să prindă în sfera sa de influență și înaltele școli universitare, va trebui să înțeleagă oricine, că lupta pentru aceste școli nu este o reminiscență atavistică a trecutului ci o mare problemă de viitor a civilizației umane.

Iată ce scrie „L'Osservatore Romano”:

Poate versurile armonice ale lui Ioan Berchet, cari revoacă din nooptea adâncă poezia veacurilor creștine, dacă ar putea pune în lumină reînvierea acestei alte fiice a acelorași timpuri și a acelorași ideale.

Floare din cele mai curate a sentimentului și fantaziei epocii cavalericești, în care toate forțele și puterile omenești s'au străduit, împreună cu credința, spre culmile eroismului, poezia a înflorit pentru a nobilita istoria

faptelor; universitatea în schimb s'a născut sub impulsul nou al gândirii și al culturii, cari au cercat prin ea și au cucerit calea adevărată și dreaptă spre înălțimile luminoase ale științei.

Universitate catolică: acest nume al său, această mărturisire a sa, pare o sfidare; ea era însă un pleonasm în era clasică a studiilor, când credința era pentru ingeniul uman, pentru dragostea de știință, pentru pasiunea speculativă, călăuză în care se încredea statornicia și entuziasmul călătorului, steaua, care în mișcarea perpetuă a elementelor, în imensitatea tăcută a orizontului, însemna un drum liniștit a aceleiași legi inmutabile a astrilor.

Universitatea noastră afirmă de nou acest principiu. Il afirmă prin amintirea glorioasă a unui timp, în care studiile străluceau de atâta lumină, încât ea nicicând nu fu întrecută mai târziu; în care societatea fu luminață — cum rar s'a mai întâmplat după reformațiune, după renaștere și după revoluție — de cele mai puternice faruri ale științei. Il afirmă de nou, având convingerea, că mersul civil al marilor institute de cultură, nu este astăzi schimbat, întrucât întovărășirea oamenilor continuă a avea și acum cele mai salutare influențe; o fac în convingerea, că universitățile nu sunt schituri aproape inaccesibile, unde speculațiunea și cercetările să izoleze de vieță, de scopurile și aspirațiunile sale, ci dimpotrivă ele pregătesc ostenele, încrederea și cuceririle zilei de

măine. Și de aceea dacă „nu scriem pentru școală ci pentru vieță”; dacă știința trebuie să fie mântuitoare pentru suflet și pentru popoare; credința și biserica — virtutea și tăria mântuirii omenești — ne advertisează, că știința nu este mijlocul exclusiv și sigur de-a ajunge la adevărul absolut, fiindcă razimă singur pe rațiunea omenească. Ea este un dar al lui Dumnezeu, dar nu este însăși norma adevărului. Dimpotrivă, în armonia dintre principiile revelațiunii și rezultatele științei stă posibilitatea organică a pătrunderii a tot ce filosofia și natura ascunde invitând și prin aceasta la descoperire, și cu atât mai vârtos a tuturor minunilor relevate, cari ne indică altele neexplorate și necunoscute.

De aici urmează această coordonare a tuturor ramurilor de știință, această cercetare a adevărului pentru a cunoaște mai bine pe Dumnezeu, această cunoaștere pentru a-l iubi mai mult și pentru a-i servi prin legile sale, prin cari adevărul se revarsă în vieța socială, această aplicare a ideii la fapte, care silește chiar și pe dușmanii credinței și ai concepției creștine de-a mărturisi superioritatea școlii noastre față de oricare alta, atât în ce privește progresele științifice, cât și în ce privește pregătirea studentului și a scrutătorului.

Dar oricine cercetează azi institutele superioare, în cari toate catedrele se preocupă mai ales de propria autonomie a metodului și

cestor conferențe va trebui să li-se deee atunci la centru o mai mare importanță decât până-acuma.

Pe ziua de 28 Decemvrie c. este convocată la Gherla *adunarea generală a reuniunii eparhiale de misiuni populare* și ordinul de convocare, dat din ședință consistorială, rețearcă preoțimea, ca „în vederea începerii unei activități intensive” să participe la ea în număr cât se poate mai mare. Din partea noastră li dorim rezultate cât mai frumoase.

În zilele de 17—19 Decemvrie s'au ținut în parohia Sântioana (protopopiatul Reghinului) *misiuni populare*. Predicile le-a rostit pâr. Dr. Augustin Tatar, profesor al liceului nostru din Blaj, iar osteneala binecuvântată a ascultării mărturisirilor, făcute în număr foarte mare, a împărțit-o cu preoții din apropiere. Devoțiunea adâncă manifestată și cu acest prilej din partea credincioșilor noștri, este o dovadă mai mult, că activitatea noastră pastorală trebuie să fie îndrumată tot mai stăruitor în această direcție.

Afară de hotărîrea referitoare la schimbarea numelui arhidiecezei de Sibiu, *congresul național bisericesc*, ținut acolo săptămîna trecută, a fixat de nou punctul său de vedere referitor la „unificarea” bisericescă. S'a menținut în esență părerea de mai înainte, căutându-se totuși un *modus vivendi* pentru a putea face o unificare de suprafață, rămânând ca adevărată și definitivă unificare să se facă — dacă peste tot se va putea ajunge vreodată la dânsa! — abia mai târziu.

Vineria trecută, în 16 Decemvrie, s'a deschis la București *Constituanța bisericii ortodoxe române*. Desbaterile primelor două zile ale acestei ciudate alcătuirii legiuitoare, căreia congresul național bisericesc din Sibiu i-a cerut să accepte proiectul său de constituție, fundamental deosebit de acela votat, fără participarea Ardelenilor, din partea Sinodului, au dovedit că pe calea aceasta nu se va ajunge la o înțelegere. S'a hotărît deci să se lucreze de nou într-o comisie mai mică, urmînd ca Joi

în 22 c. să se țină de nou o ședință plenară. Se va vedea acum, dacă această ziua va fi fost mai norocoasă pentru calmul discuțiilor, care părăsise mai pe urmă de-a binele pe acești parlamentari frământați de gândul: să deee o nouă constituție „bisericii Domnului”.

Fără să apară încă în „Monitorul Oficial”, *numirea de episcop miliar a pâr. Dr. Vasile Saftu*, protopopul ortodox al Brașovului, pare a fi un lucru definitiv aranjat. Reprezentantul bisericii noastre în această organizație militărească — care încă nu este numit —, va fi supus noului episcop numai în cele administrative, atârănînd în cele bisericesti întru toate esclusiv de autoritatea bisericescă proprie. Așa spune legea! Va trebui însă ca totuși să fim cu ochii în patru.

Lunia trecută, în ziua sf. Nicolae s'a făcut, cu ceremonialul obișnuit, *instalarea episcopului ortodox-român dela Cluj*, pâr. Nicolae Ivan. Din vorbirea-program a P. Sfinției Sale reținem: „Vom crea preoți-misionari și un institut biblic pentru creșterea lor; vom tipări o bibliotecă religioasă și vom îngriji de scoaterea țărînimei din robia întunerecului; vom organiza conferințe religioase în tot cuprinsul eparhiei și vom stabili legături intime între noi și preoțime”. La instalare biserica noastră a fost reprezentată prin vicarul general Mons. Dr. Izidor Marcu, prelat papal.

Dupăcum prevedeam în ultimul număr, *chestia patriarhatului ecumenic (!) al Constantinopolului* se complică. Consiliul de miniștri din Atena a declarat alegerea anticanonică și nulă, iar sf. Sinod al bisericii grecești, tot mai autocefale, e vorba să se întrunească în Salonic pentru a alege un nou patriarh. Meletie este însă susținut de puterile ententei și astfel e sigur, că această chestiune va continua încă multă vreme să agite opinia publică a ortodoxismului.

În 22 Iulie 1922 se împlinesc 300 ani de când Pontificele Gregoriu al XV-lea a întemeiat *Propaganda Fide din Roma*. Din acest

prilej se vor face acolo și în întreagă biserica Romei serbări, cari se pună în evidență necesitatea și folosul activității misionare a bisericii. Congregația Propagandei a avizat deja toate Ordinariatele asupra dispozițiilor și dorințelor luate în cauză de sf. Părinte și astfel e sigur, că ecoul acestei comemorări se va resimți cu putere și în biserica noastră.

La universitatea din Londra, instituție laică și anglicană, s'a introdus *un curs asupra Summei theologice a sf. Toma de Aquino*. El va cuprinde cu totul 25 de prelegeri și se va face din partea călugărului dominican Vincent Mac Nabb, fostul provincial al Dominicanilor din Anglia. Cursul se va termina cu un examen, care se va da în fața unei comisii universitare, eliberându-se și un certificat. Presa franceză, de unde luăm această informație, vede în acest curs un semn de apropiere a bisericii anglicane de biserica Romei.

„Albina” din București scrie, pe temeiul de date autentice, că în *Bucovina sunt mai bine de 100 mii catolici latini și peste 25 mii catolici de ritul răsăritean*. Cei dintău aparțin eparhiei de Lemberg, care a numit pentru ei un vicar general în persoana pâr. Swoboda, iar ceilalți se țin încă de eparhia unită din Stanislau, fiind acum conduși prin delegație de parohul decan Slepko din Siret.

Săptămîna politică.

Sămbăta trecută, M. S. *Regele a constituit noul guvern* în frunte cu d. Take Ionescu. Decretul de numire a noului șef de guvern a fost contrasemnat, după prevederile constituției, de generalul Averescu, și astfel pe tema aceasta nu s'a produs nici un conflict, dupăcum se șvonise.

— Relațiunile dintre noul guvern și cel care a fost s'au inasprit însă foarte mult pe urma *prorogării corpurilor legiuitoare*, pe timp de o lună (până în 17 Ianuarie inclusive), mai cu seamă pentrucă s'a făcut numai prin „Monitorul Oficial” și astfel i-s'a luat posibilitatea de-a-și manifesta atitudinea față de noul guvern.

a rezultatelor, înțelege că n'a pus piciorul într-o Școală, ci într-o împreunare accidentală de școli, învecinate singur prin o unitate a locului, care nu umple de loc abisul ce le separă; ele se trudesesc a se împotrivi până și rezultatelor pozitive, a schimba ceea ce ar trebui să constituie armonia completă, a celorce colaborează în vederea aceluiași scop comun, într-o situație ridicolă de controverse și polemice; libertatea justă a cercetărilor într'un prejudiciu de a nu se mai întâlni niciodată.

Nu așa Școala, Universitatea catolică, care are în credință centrul firesc spre care gravitează tot mersul studiilor, toate ostenețele cercetărilor, toate tezele catedrelor; ea are în credință — pe care nici o încercare prejudicioasă ori preconcepută de-a reface drumul culturii și științei creștine, în nădejdea altor ținte, n'au putut s'o distrugă — norma de îndreptare, punctul de echilibru și elementul de armonizare. Ea este acolo, alături de nouele descoperiri, în fața noilor misterii, sfruntînd întunecimile ispitite și altădată, spre a inspira încredere și a însufla umilință; spre a spune învățatului și savantului cuvîntul cu care se poate mândri cu dreptate: „purtător al adevărului”; ideea adevărată și principiul, pe care școala raționalistică îl negă inoculându-se cu veninul celui mai extrem subiectivism; și pe care școala creștină îl primi supusă, asigurându-și în schimb acea

reală obiectivitate științifică, care stă în omagiul adus adevărului, față de care știe să nu fie nici muncitor de rând, nici arbitru.

Și iată pentruce, azi, în țara mamă a științei, în vremea aceasta am putea zice a tuturor libertăților, universitatea catolică afirmă de nou dreptul său la existență și viață. ca un organism complet, a cărui glas răsună alături de al altora, fără a fi sufocat de acestea; și ale cărui prestații integrale pot să facă, printro confrontare potrivită, dovada a ceea ce știe și poate metoda, învățămîntul și școala creștină.

Maestri și doctori, întăriți prin credință, nu lipsesc în nici o școală. Din șirele tinerimei italiene, totdeauna mai inclinată spre idealul religios, se mai ridică la catedre oameni cari vreau știința pentru mărirea lui Dumnezeu. Dar cuvîntul lor găsește împotrivire și este acoperit de al altora cu mușe, și rezultatele lor se pierd în chaosul „babiloniei” oficiale, în care studentul percurge cu groază și impaciiență anii prescriși pentru obținerea unei diplome. La noi lipsese însă universitatea noastră, câmpul de studii și de prestații bine definit în limitele sale și desăvârșit în activitatea sa; era la noi o lacună, pe care catolicii din Belgia, Elveția, Irlanda, din Statele Unite, Canada, Chille și Argentina, din Filippine și din Asia, au știut s'o umple prin o renaștere a culturii, care revoacă în memorie sforțările mari ale Papilor

medievali, din cari au răsărit douăzeci și una de universități, câștigînd prin acestea privilegiile și prestigiile și toate celelalte.

Universitatea „sfinței Inimi” deschide acest câmp, delătură acum și în Italia lacuna desigur nedeamnă de tradițiile sale. Și să ne dăm seama, că dacă în numele acestei Inimi divine, „în care sunt toți tezaurii înțelepciunii și ai științei”, se începe azi o altă luptă fecundă pentru triumful adevărului creștin, se inaugurează în aceeași vreme și lupta celei mai înalte și mai depline libertăți. Aceasta au voit-o, aceasta au obținut-o catolicii din alte țări; aceasta trebuie s'o voiască și catolicii italieni și vor putea s'o obțină, dacă, grupându-se închiegați în jurul noului centru al concepției catolice, toți prietini manifestării sale atât de curajoase, vor pretinde, ei, cetățeni liberi ai Patriei, cetățenie liberă și pentru a lor universitate.

La Redactorul „Unirii” se poate cumpăra hârtie de gazetă (maoulatură) cu 6 Lei klgr. □ □

— Toată lumea consideră guvernul Take Ionescu ca un *guvern de experiment*, care probabil nu va supraviețui vacanței parlamentare, dar cu toate acestea merită să încreștăm numele nouelor Esaelențe. În ordinea în care au apărut în »Monitor« ele sunt următoarele: Mih. Vlădescu (domenii), Gh. Derussi (externe), Gh. Mironescu (instrucție), Gen. Stef. Hăban (răsboiu), Io. Cămărășescu (interne), Gh. Lucasievici (lucrări publice), Dum. Dumitrescu (agricultură), Stelian Popescu (justiție), Vas. Dumitrescu-Brăila (culte), Mih. Oromolu (industrie și com.), Const. Xenii (muncă și ocrotiri), Const. Cihodariu (comunicații) și Caius Brediceanu (ministru de stat). Afară de câteva nume cunoscute, după cum se vede cei mai mulți reprezintă sub raport politic o pagină albă.

— Combinațiile ce se fac, în frunte și cu concursul Suveranului, pentru *guvernul ce va urma celui de acum*, se crede că vor ajunge până pela mijlocul lui Ianuarie la rezultatul dorit. Se vorbește mai ales de un guvern al unui nou bloc democrat, combătut violent de liberali, prezidat de d. Flondor ori și mai probabil de d. Iuliu Maniu.

— La conferința din Washington s'a făcut acordul dorit cu privire la proporția forțelor navale, primindu-se propunerea americană de 5 (Statele-Unite): 5 (imperiul britanic): 3 (Japonia). Aranjamentul complet va trebui să înglobeze și marinele franceze și italiene, dar fiind acest lucru mai puțin important el se va face destul de ușor.

— Acordul anglo-irlandez a fost ratificat din partea Angliei, obținând în Senat 105 voturi contra abia 47. Parlamentul irlandez discută acum asupra ratificării și cu toată de Valera nu e mulțumit cu el, se crede că el va fi ratificat și din partea aceasta. În schimb provincia Ulster pare a fi neînduplecată și ține cu tot prețul să se rupă de noul stat liber, căruia e sortit să aparțină.

— Plebiscitul stabilit prin acordul dela Veneția asupra regiunii Sopron-ului s'a încheiat Duminecă în 18 Decembrie. Rezultatul lui e favorabil Ungariei, pentru care s'au dat 15.343 voturi față cu 8.252 date pentru Austria. Urmarea acestei disproporții, produse în bună parte din vina Austriei, va fi probabil căderea guvernului austriac Schober.

Știri mărunte.

Parsonale. P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Nicolae Popp, licențiat al facultății de litere din București, de profesor al școlii normale din Blaj cu ziua de 1 Ianuarie 1922.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. Mihail Hotea de paroh în Bârsana (topopiatul Coseului).

Concurse. P. V. Ordinariat de Gherla publică concurs la parohia Lelești (cu terminul de 1 Ian. 1922), la parohia Năsăud (cu terminul de 15 Ianuarie) și la parohiile Bezded și Suareș (cu terminul de 20 Ianuarie).

Pentru un monument al Unirii la Alba-Iulia s'a publicat un concurs din partea ministerului artelor. Machetele se vor prezenta cel mai târziu până la 15 Ianuarie 1922 în rtonda Ateneului. Fondul destinat pentru acest monument este de 500,000 lei.

Inițiatorul scrierii limbii române n'a fost hussitismul, ci catolicismul. În revista »Arhiva« din Iași o dovedește aceasta cu multe și grele argumente istorice și filologice d. prof. Ilie Bărbulescu. »E aproape imposibil de susținut științificește, zice el, că Românii, cari erau cu totul acaparați de slavonismul pravoslavnic, în veacul al XV-lea să fi început prin imboldirea propriei lor conștiințe naționale să părăsească

limba și scrisul slav, spre a da »Cuvântul lui Dumnezeu« în românește. — Pe urma acestora, să sperăm că cu încetul se va face puțină lumină și în capul panortodox, și mai bucuros turc și hussit decât catolic și unit, al unor săvanți dela universitatea din Cluj.

Locale. Măine, Dumineca strămoșilor, va predica în catedrală Mons. Ștefan Roșianu profesor al facultății de teologie.

— O grupă de cercetași ai cohorței liceului nostru de băieți a participat, Lunia trecută, la festivitatea depunerii legământului cercetășesc a cohorțelor de cercetași și cercetașe din Alba-Iulia. Din încredințarea comandamentului Mării Legiuni legământul a fost preluat de d. profesor Coriolan Suciuc, comandantul cohorței noastre din Blaj.

— Reuniunea femeilor va aranja mâine, la orele 17, în sala de gimnastică a liceului de băieți, o *serată muzicală-literară*, în favorul orfanilor.

Mai puțin cu o iluzie. E vorba de serul doctorului Puțoreanu, despre care cei mai competenți bărbați de știință pe terenul serologiei (în frunte cu doctorul Babeș), spun că nu e nimica în lucru: întreagă mișcarea n'a fost decât o rușinoasă reclamă de băleiu, iar serul miraculos este un humbug. Comedia, care era p'aci să ne facă de rușine în fața lumii întregi, a costat însă mai multe vieți omenești (a cătorva bolnavi cari au murit pe drum către acest amăgitor lac al Siloamului) și poate n'ar strica dacă s'ar căuta: cine răspunde pentru moartea acestora.

Un cremator la Praga. Lucrul este la modă și astfel nu are mare importanță. Este însă important, cum înregistrează o seamă de gazete românești acest fapt foarte divers. Ci-că el s'a inaugurat cu *mare solemnitate* și sunt mai bine de 20 ani de când s'a hotărât să se înființeze un cremator..., dar clericalismul... a știut să împedecă înființarea acestei instituții, care înseamnă un *mare progres* din punct de vedere practic, igienic și etic (mai ales!). — Pe când inaugurarea primului cremator al României, care și ea are destulă lipsă de un »progres etic«!?

O nouă reformă a calendarului. Se știe, că calendarul Gregorian încă are o mică greșală de calcul, dar acum nu e vorba de eliminarea acesteia. Ceeace se plănuiește este un calendar care să nu se tot schimbe și anume ca în fiecare an aceeași zi din săptămână să cadă pe una și aceeași dată. Lucrul acesta se poate ajunge dacă zilele anului se pot împărți cu șapte. Pentru a ajunge la asta se plănuiește ca una din zilele anului (ziua anului nou) să fie socotită separat, fără să figureze în vre-o săptămână din calendar. Restul de 364 zile ar da exact 52 de săptămâni, iar ziua în plus a anului visect (29 Februarie) asemenea s'ar socoti separat, la mijlocul anului, după 30 Iunie. Paștile așiderea s'ar fixa pe o zi fixă, pe una din Duminecele luni Aprilie (e vorba de a doua). Această reformă se va discuta în primăvara proximală la Roma, unde se va întruni prin Aprilie un comitet de astronomi din lumea întreagă, sub prezidiul Cardinalului belgian Mercier.

De-ale poștei. Cu ziua de 1 Ianuarie 1922 se introduce serviciul mandatelor telegrafice în tot cuprinsul țării.

— Cu aceeași zi se retrag din circulație timbrele maghiare surjarjate cu »Regatul României — Cluj și Oradea-mare«.

Concurs repetat. »Asociațiunea« din Sibiu publică cu terminul de 15 Ianuarie 1922, pentru a 2-oră concurs la o *bursă de 250 lei* (Fund. »T. Sandul«) destinată pentru elevi ai școlilor industriale ori agronomice inferioare. Cei înrudiți cu fondatorul au preferință.

† **Lucia Stolla Harșia**, fiica dlui Dr. Ioan Harșia, primarul orașului Târgul-Murăș, s'a stins în 15 Decembrie, la vârstă de 19 ani.

Bibliografie.

Au apărut:

Dacoromania. Buletinul »Muzeului limbii române«, de sub conducerea d-lui Sextil Pușcariu. Anul I (1920—1). Editura »Ardealul«. Cluj 1921. Prețul Lei 150.

La universitatea din Cluj se desvoltă o muncă din cele mai frumoase. Și dacă ne bucurăm de muncă desvoltată acolo pe orice teren, ne face o deosebită bucurie activitatea rōdnică ce se depune pentru cultivarea limbii și literaturii române. Cartea de față, un volum de peste 600 pagini, a isvorât din preocupările ei de această natură. Ea cuprinde cercetările profesorilor ei de această specialitate, lucrate în cea mai mare parte în cadrele minunatei instituțiuni, care este »Muzeul limbii române« condus de neobositul profesor Pușcariu, și putem s'o spunem, fără teamă de a fi desmintiți, că acest volum este o adevărată mândrie a universității noastre din Cluj. Dorința membrilor acestui »Muzeu« este ca »Buletinul« lui să poată apare anual, tot în cadrele acestea, și de aceea este de datoria noastră a tuturor să le venim în ajutor. Cine poate să-și cumpere deci »Dacoromania« și nu-i va părea rău.

Almanachul revistei populare catolice »Vieța« pe anul 1922. Huși 1921. Prețul 8 Lei.

Este un calendar de cuprins religios, lucrat cu dragostea și grija de suflete care caracterizează întreaga activitate a părinților franciscani dela Hălăucești. El merită o răspândire cât mai largă.

Calendarul »Asociațiunii« pe anul 1922 întocmit de Ioan Georgescu, secretarul ei literar Sibiu 1921. Prețul 5 Lei (pentru abonenții Bibl. populare a Asoc. 2 Lei).

Cine cunoaște minuțiozitatea, cu care d. Georgescu îngrijește și cele mai mici amănunte ale publicațiilor sale, nu are lipsă de recomandarea noastră pentru ca să-și cumpere acest calendar. Pentru ceilalți ajungă atâta: Tolle, lege!

Deciziunile Sinodului arhidiecezei gr.-cat. române de Alba-Iulia și Făgăraș (22—3 Iunie 1921). Blaj 1921.

»Cultura Creștină« anul X. Nr. 10—11 (Octombrie — Noembrie). Blaj. Abonamentul anual 40 Lei.

»Biserica Ortodoxă Română«. Anul VI Nr. 2 (Noembrie). Revista sf. Sinod. București 1921. Apare lunar. Abonamentul 100 lei pe an.

»Viața«. Anul VII Nr. 11—12 (Noembrie — Decembrie), Revistă populară catolică. Hălăucești (județul Roman). Abonamentul 20 lei pe an.

»Dumineca Ortodoxă«. Anul IV. Nr. 15—16 (5—12 Decembrie). București (Bulevardul Independenței 45). Organ săptămânal.

»Ramuri«. Anul XV Nr. 12 (15 Decembrie). Craiova.

Începând cu 1 Ianuarie 1922, acesstă curată revistă literară va apare sub direcția dlui N. Iorga, având în comitetul de redacție pe dd. I. Agârbiceanu, Gh. Bogdan-Duică, Nichifor Crăinic I. V. Soricu, D. Tomescu și C. S. Făgețel. Gruparea aceasta și mai ales luminoasă conducere a D-lui Iorga ne dă depline garanții, că viitoarele »Ramuri« vor fi organul de autoritate în materie literară, care ne-a lipsit până acuma.

»Invățătorul«. An II Nr. 19 (1 Decembrie). Cluj (str. Dorobanților 66). Apare de 2 ori pe lună.

»România viitoare«. An I. Nr. 8—9. Cu un supliment bibliografic »Gazeta cărților«. (Director Muntean - Râmnic). Ploiești (Str. Justiției 11). Abonamentul 50 Lei pe an.

»Evoluția«. An I Nr. 5 (15 Dec.). Cluj (str. Nic. Iorga 23). Abonamentul 120 Lei pe an.

Analele statistice și economice. Anul IV. Nr. 11—12. Revistă lunară. București (Pasajul Român 10). Abonamentul Lei 100.

»Școala Română«. An. XVII. Nr. 4 (1 Decembrie). Organ al soc. institutorilor din România. București (str. Parlamentului 2). Apare bilunar. Abonamentul 30 lei pe an.

»Funcționarul«. An. I. Nr. 24 (15 Decembrie). Cluj. Apare de 2 ori pe lună.

»Iribuna iuridică«. Anul III. Nr. 37—40. București. Calea (Călărașilor 77).

»Palatul Justiției«. An. VI. Nr. 12 (Noembrie). București. Prețul 5 lei.